

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 annetun lain kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oppisopimuskoulutuksesta annettua lakia siten, että siitä poistettaisiin ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävän oppisopimuskoulutuksen määrällinen säätely. Samalla laki oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996, jolla nuorten, alle 25-vuotiaiden ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävän op-

pisopimuskoulutuksen määrällinen säätely on poistettu mainituiksi vuosiksi, ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1996 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1996 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n (1222/93) mukaan opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa oppisopimusten enimmäismäärät alueittain ja ottaen huomioon molemmat kieliryhmät erikseen ammatillista peruskoulutusta ja erikseen ammatillista lisäkoulutusta varten. Oppisopimuskoulutuksen paikallishallintoviranomaiset sovittavat toimenpiteensä alueelle asetetun enimmäismäärän rajoihin.

Oppisopimuskoulutuksen määrällisen säätelyn tarkoituksena on toisaalta turvata valtion talousarvion oppisopimuskoulutukseen osoitettujen määrärahojen riittävyys ja toisaalta kohdentaa oppisopimuskoulutus yhteiskunta- ja koulutuspoliittisesti tarkoitukseenmukaisella tavalla ammatilliseen peruskoulutukseen ja lisäkoulutukseen sekä tasapuolisesti eri alueille ja molempia kieliryhmiä varten.

Valtioneuvosto on koulutuksen ja korkeakouluissa harjoitettavan tutkimuksen kehittämisuunnitelmassa vuosille 1991—1996

asettanut tavoitteeksi oppisopimuskoulutuksen lisäämisen.

Oppisopimusten määrä onkin usean vuoden tauon jälkeen kääntynyt kasvuun. Varsinkin nuorten vaikean työttömyyden parantamiseksi oppisopimuskoulutuksen määrälliseen kasvuun on pyritty ennen kaikkea lisäämällä nuorten ammatillista peruskoulutusta ja nuorten ammatillista lisäkoulutusta. Nuorten oppisopimuskoulutuksen laajentamiseksi nuorison aseman parantamiseksi tämän koulutuksen kysynnän mukaisesti säädettiin väliaikainen laki oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996. Lain mukaan oppisopimuskoulutuksen määrällistä säätelystä ei sovelleta alle 25-vuotiaiden nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa vuosina 1995 ja 1996.

Aikuisväestön koulutustaso on Suomessa kansainvälisten vertailujen valossa melko heikko. Osa aikuisväestöstä on täysin vailla ammatillista peruskoulutusta. Oppisopimusmuotoinen koulutus pääasiallisesti työpaikalla järjestettävänä koulutuksena soveltuu hyvin aikuisväestön ammatillisen koulutuksen muodoksi. Aikuisten ammatillisen peruskou-

lutuksen kysyntä, huolimatta tämän koulutuksen oppisopimuspaikkojen lisäämisestä, on viime aikoina ylittänyt käytettävissä olevat oppisopimuspaikat. Myös alueelliset erot näiden paikkojen kysynnässä ja tarjonnassa ovat vaikeuttaneet paikkojen oikeaa kohdentamista.

Eduskunta on kirjelmässään hallituksen vuoden 1995 lisätalousarvioksi antaman esityksen johdosta edellyttänyt, että aikuisten ammatillisen oppisopimuskoulutuksen alueellisesta kiintiöjärjestelmästä luopumisen mahdollisuudet selvitetään.

On tarkoituksenmukaista, että myös aikuisten ammatillisen peruskoulutuksen osalta luovuttaisiin, kuten nuorten kohdalla on menetelty, oppisopimuskoulutuksen 16 §:ssä tarkoitetusta määrällisestä säätelystä. Muutos ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi pysyvänä. Tällöin väliaikaisena voimassa oleva laki oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 voitaisiin tarpeettomana kumota.

2. Esityksen vaikutukset

Aikuisten ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävän oppisopimuskoulutuksen määrällisen säätelyn purkamisen vaikutusten tarkka ennakointi ei ole mahdollista. Valtion vuoden 1996 talousarvioesitykseen on säätelyn purkamisesta johtuen esitetty lisärahoitusta 40 miljoonaa markkaa, joka vastaa 1 500 vuotuisen peruskoulutuksen oppisopimuksen rahoitusta.

Nuorten ammatillisen peruskoulutuksen säätely on poistettu väliaikaisesti lailla oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n

soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996. Jos tätä lakia ei kumota, määrällinen säätely jatkuu nuorten kohdalla vuonna 1997. Väliaikaisen lain voimassa ollessa on nuorten peruskoulutuksen oppisopimusten määrä lisääntynyt lähes 600 oppisopimuksella ensimmäisen puolen vuoden aikana näitten oppisopimusten kokonaismäärän ollessa tämän vuoden toukokuussa 2 433. Vuoden 1996 talousarvioesityksessä on nuorten peruskoulutukseen varattu 125,7 miljoonaa markkaa, mikä vastaa 5 000 vuotuisia oppisopimusta, joista 1 000 on Euroopan sosiaalirahaston tuen piirissä. Jos säätelyn purkaminen johtaa edellä esitettyä suurempaan oppisopimusten lisäämiseen, yhden vuotuisen oppisopimuksen vaikutus valtionosuutena on 26 190 markkaa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetusministeriössä. Esityksestä on käyty Suomen Kuntaliiton kanssa kunnallistaloutta ja hallintoa koskevasta neuvottelumenettelystä tehdyn sopimuksen mukaiset neuvottelut, joissa Suomen Kuntaliitto ilmoitti kannattavansa ehdotusta.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

L a k i**oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppisopimuskoulutuksesta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1605/92) 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1222/93), seuraavasti:

16 §

Oppisopimuskoulutuksen mitoittaminen

Opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa oppisopimusten enimmäismäärät ammatillista lisäkoulutusta varten alueittain ja ottaen huomioon molemmat kieliryhmät siten kuin asetuksella säädetään ja sen perusteella tarvittaessa opetusministeriön päätök-

sellä määrätään. Oppisopimuskoulutuksen paikallishallintoviranomaiset sovittavat toimenpiteensä alueelle asetetun enimmäismäärän rajoihin.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

L a k i**oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996
annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 29 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1424/94).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 199 .

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

1.

L a k i**oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppisopimuskoulutuksesta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1605/92) 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1222/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

Oppisopimuskoulutuksen mitoittaminen

Opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa oppisopimusten enimmäismäärät alueittain ja ottaen huomioon molemmat kieliryhmät *erikseen ammatillista peruskoulutusta ja erikseen ammatillista lisäkoulutusta* varten siten kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarvittaessa opetusministeriön päätöksellä määrätään. Oppisopimuskoulutuksen paikallishallintoviranomaiset sovittavat toimenpiteensä alueelle asetetun enimmäismäärän rajoihin.

Ehdotus

16 §

Oppisopimuskoulutuksen mitoittaminen

Opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa oppisopimusten enimmäismäärät ammatillista lisäkoulutusta varten alueittain ja ottaen huomioon molemmat kieliryhmät siten kuin asetuksella säädetään ja sen perusteella tarvittaessa opetusministeriön päätöksellä määrätään. Oppisopimuskoulutuksen paikallishallintoviranomaiset sovittavat toimenpiteensä alueelle asetetun enimmäismäärän rajoihin.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*